

ИСЛОМНИ ЎРГАНАМИЗ

3

Тошкент – 2022

УЎК 28:37
КБК 86.38
А 40

Акмал Мираваз ўғли

Исломни ўрганамиз [Матн] Т. 3 /Акмал Мираваз ўғли. – Тошкент:
«Shamsuddinxon Boboxonov» NMIU, 2022. – 40 б.

Қўлингиздаги ушбу китоб болалар учун мўлжалланган бўлиб, унда
Ислом дини ҳақидаги тушунчалар содда ва тушунарли тилда ёзилган.

Ушбу рисола 4 китобдан иборатдир. Ҳар бир китобдаги мавзулар
болажонларимизни ўйлаб жавоб беришга ундаши билан бирга, уларга
қизиқарли бўлиши учун турли хил бош қотирмалар билан бойитилган.

Шунингдек, мазкур рисола ўсиб келаётган ёш авлодни комил инсон
бўлиб тарбияланишларида, диний-маърифий дунёқарашларини шакл-
лантиришда дастлабки манба бўлиб хизмат қилади деган умиддамиз.

*Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари
бўйича қўмитанинг 2022 йил 9 июндаги 03-07/4608-сонли хулоса хати
асосида нашрга тайёрланди.*

Азиз китобхон!

Рисоламизнинг навбатдаги қисми ўз ичига ақида, намоз ва рўзага оид мавзуларни қамраган. Маълумотлар зеҳнга пухтароқ жойлашиши, мавзулар янада қизиқарли бўлиши учун оила аъзоларингизга суҳбатдан олдин ва суҳбат давомида савол бериб туришингиз, баъзи ўринларда улар билан баҳсга киришишингиз керак бўлади. Бунинг учун қуйидаги тавсия ва саволлар тўпламидан фойдаланишингиз мумкин.

1. Оила даврасида “Ихлос” сурасининг маънолари билан танишинг. Ҳеч нарса Аллоҳга ўхшамаслигини бошқалар қандай тушунишди экан?
2. Аллоҳнинг қандай исмлари бор?
3. Пайғамбарлар нима учун юборилган?
4. Қилинган ёмон ишлар жазосиз қолдириладиган бўлса, бундан нималар келиб чиқиши мумкин?
5. Фасллар алмашинувини ўлиб қайта тирилишга мисол қилиш мумкинми?
6. Кунда беш вақт ўқиладиган намозлардан бошқа намозлар ҳам борми?
7. Кунда, бир ҳафтада бир ва йилда бир марта ўқиладиган намозлар бор. Улар қайсилар?
8. Ҳеч таровеҳ намози ўқиганмисиз? Қачон? Қаерда? Ким билан?
9. Рўза билан оч юриш ўртасида қандай фарқ бор?
10. Рўза билан бошқа ибодатлар орасида қандай ўхшашлик бор?

Барча инсонлар учун Аллоҳнинг борлигига ишониш осон ҳамда табиийдир. Чунки Аллоҳнинг борлигини қабул этиш ва унга ишониш инсон табиатидаги туйғудир. Инсон ўзидаги ва атрофидаги жуда кўп далиллар билан Аллоҳнинг борлигини сезади, англайди ва уни қабул этади. Кишининг ички ва ташқи дунёсини тўлдирган бундай саноқсиз далиллар олдида Унинг борлигини сезмаслик, ҳис этмаслик асло мумкин эмас. Атрофимизни ўраб турган борлиқ Аллоҳнинг борлиги ва бирлигига очиқ ишорадир. Чунки бусиз унинг ичидаги нарсалар биз гувоҳ бўлаётгандай нозик мутаносибликда бўла олмас эди.

Инсоният тарихи бўйи Аллоҳ тарафидан танланиб юборилган ҳамма пайғамбарлар Унинг борлигига имон келтиришга чақирганлар. Улар инсонларга Аллоҳнинг ягона, шериксиз ва тенгсиз эканини билдирганлар.

АЛЛОҲ БОРДИР ВА ЯГОНАДИР

Испом дини тавҳид динидир.
Бу дин инсонларни доимо турли
нотўғри фикрлар ва ҳаракат-
лардан узоқ тутади.

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим

“...Айтинг: “У – Аллоҳ Ягонадир.
Аллоҳ Сомаддир (Яъни, барча
ҳожатлар Ундан сўралади, аммо У
ҳеч кимга муҳтож эмасдир). У
туғмаган ва туғилмагандир (яъни
Аллоҳнинг ўғли – қизи ҳам,
ота - онаси ҳам йўқдир).
Ва ҳеч ким У зотга тенг
эмасдир”.

Ихлос, 1–4.

Аллоҳнинг борлиги ва бирлигига имон келтириш Ислом динининг асосидир. Исломдаги бутун тушунчалар, фикрлар ва тамойиллар мана шу асос устига қурилгандир. Бу асос “тавҳид” деб ҳам номланади.

Аллоҳнинг бор ва бир эканига ишониш инсон табиатида мавжуд бўлган бир эҳтиёждир.

Инсон яшаш учун сув, ҳаво, ейиш-ичишга қанчалик муҳтож бўлса, Унинг борлигига ишонишга ҳам шунчалик муҳтождир. Чунки Аллоҳнинг борлигига ишонмаган одам ўзини ҳеч қачон хотиржам сеза олмайди. Балки у ўзини қўрқув, қайғу, чорасизлик гирдобида кўради. Инсон ақлан, руҳан ва жисмонан мукамалликка интилар экан, аввало, хотиржамликка муҳтождир. Бу хотиржамликни эса фақат ва фақат Аллоҳга ишонишгина таъминлай олади, холос.

Аллоҳга имон келтирган киши:

- ✓ Аллоҳни севади ва у севган ишларни қилишга доим ҳаракат қилади. Унинг назаридан қолмаслик учун тиришади.
- ✓ Хотиржам бўлади. Имоннинг ҳузур ва хотиржамлик тўла ҳавосида нафас олади. Қўрқинчу хавф хатарсиз умр кечиради.
- ✓ Ўз ички дунёси, атрофидаги жонли-жонсиз мавжудотлар билан тўғри муносабатда бўлади.
- ✓ Ўзини Аллоҳнинг қулларидан бири деб билиб, атрофдаги бошқа Аллоҳнинг ўзини қулларидан юқори қўймайди. Балки уларни яратилиш томондан ёки дин томондан ўзининг шеригидек кўради.
- ✓ Аллоҳнинг ҳар нарсани кўриб-билиб турганини ҳис этгани учун, доимо шунга қараб иш тутлади. Ичи ва таши бир бўлади.
- ✓ Муаммолар билан юзма-юз қолганда Аллоҳ доим у билан эканини билиб, кўнгли хотиржам бўлади.
- ✓ Куч-қувват ягона Аллоҳники эканини билгани сабаб, бошқаларга қуллик қилиш хорлигидан озод бўлади.
- ✓ Аллоҳдан ўзга фойда ва зарар берувчи куч - қудрат йўқлигини билгани сабаб, унинг кўрсатмаларини маҳкам тутиб, фойда сари интилади.
- ✓ Нима учун яратилганини, қаердан келиб, қаерга кетишини яхши англайди.

Аллоҳнинг борлиги ва бирлигига имон келтириш Уни танишдан бошланади. Аллоҳни таниш эса Унинг исм ва сифатларини билиш орқали бўлади. Энг мукаммал дин бўлмиш Ислом Аллоҳга бўлган том ва мукаммал имон қандай бўлиши кераклигини Қуръони каримда батафсил баён қилгандир. Аллоҳнинг Қуръонда бизларга билдирилган сифатларини 2 гуруҳга бўлишимиз мумкин: зотий сифатлар, субутий сифатлар.

Зотий сифатлар

Яъни, фақатгина Аллоҳга хос бўлган, ундагина мавжуд бўлган сифатлар.

- 1 ВУЖУД**

У доимо мавжуд
“Аллоҳ – ҳеч қандай тангри йўқ, фақат Унинг Ўзи бордир. У Тирик ва Абадий тургувчидир”.
(Оли Имрон, 2)
- 2 ҚАДИМ**

Унинг бошланғичи йўқ, яъни У азалдан бордир.
“Аввал ҳам, Охир ҳам, Зоҳир ҳам, Ботин ҳам Унинг ўзидир. У барча нарсани Билгувчидир”.
(Ҳадид, 3)
- 3 БАҚО**

Унинг Охири йўқ,
“Ер юзидаги барча жонзот фонийдир. Улуғлик ва икром эгаси” бўлган Парвардигорингизнинг Юзи – Ўзигина боқий қолур”.
(Ар-Раҳмон, 26–27)
- 4 ВАҲ-ДОНИЯТ**

Унинг Шериғи, Тенги йўқ,
“...Айтинг: У – Аллоҳ Ягонадир”.
(Ихлос, 1)
- 5 МУХОЛАФАТУН ЛИЛ-ҲАВОДИС**

У Ўзи яратган бирор нарсага ўхшамайди.
“...Бирон нарса У Зотга ўхшамас...”
(Шўро, 11)
- 6 ҚИЁМ БИНАФСИҲИ**

У ҳеч нарсага муҳтож эмас.
“Аллоҳ Сомаддир (яъни, ҳеч кимга муҳтож эмасдир)”.
(Ихлос, 2)

4

Субутий сифатлар

Яъни, Аллоҳнинг нақадар мукаммал эканини билдирувчи ва Уни янада яхшироқ танишимизга ёрдам берувчи сифатлар. Бу сифат хусусиятлар бошқаларда ҳам Аллоҳдагидан бошқачароқ, чегарали кўринишда бўлиши мумкин.

1

ҲАЁТ**У тирик, асло ўлмас.****“Ва ўлмайдиган тирик Зотга таваккал қилинг...”**

(Фурқон, 58)

2

ИЛМ**У ҳамма нарсани билади.****“...У яширин ва ошкора нарсаларни Билгувчидир...”**

(Ҳашр, 22)

3

САМЕЪ**У ҳамма нарсани эшитади.****“...Шубҳасиз, Аллоҳ Эшиттувчи, Билгувчидир”.**

(Бақара, 181)

4

БАСАР**У ҳамма нарсани кўради.****“...Шубҳасиз, Аллоҳ қилган амалларингизни кўриб тургувчидир”.**

(Бақара, 110)

5

ИРОДА**У хоҳлаганини қилади.****“Бирор нарсани ирода қилган вақтида Унинг иши фақатгина “Бўл!” демоқлигидир. Бас у нарса дарҳол бўлади”.**

(Ёсин, 82)

6

ҚУДРАТ**Унинг кучи ҳамма нарсага етади.****“Осмонлар ва Ер Унинг мулкидир. У ҳаёт ва ўлим берур. У барча нарсага Қодирдир”.**

(Ҳадиџ, 2)

7

КАЛОМ**У хоҳлаганини тўғри ва гўзап сўзлайди.****“...Аллоҳ Мусо билан бевосита гаплашди”.**

(Нисо, 164)

8

ТАКВИН**У хоҳлаган нарсасини яратади.****“...Аллоҳ хоҳлаган нарсасини яратади. Қачон бирор ишни ирода қилса, унга “Бўл!” дейди. Бас, у иш бўлади”.**

(Оли-Имрон, 47)

АЛЛОҲНИНГ ГЎЗАЛ ИСМЛАРИ

Аллоҳни танишнинг энг ишончли ва қулай йўли Унинг исмларини ўрганишдир. Энг гўзал ва чиройли исмлар бутун гўзалликларнинг асл манбаси бўлган Аллоҳникидир. Бу гўзал исмлар бизларга Қуръони карим ҳамда Пайғамбаримиз солаллоҳу алайҳи васаллам ҳадисларида билдирилгандир.

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим

**“Аллоҳнинг гўзал исмлари бордир.
Унга ўша исмлар ила дуо қилинг...”**

(Аъроф, 180)

АЛ-МУТАЪОЛИЙ

Нуқсонлардан
юқори
зот

АЛ-БАРР

Яхшилиги ва
эҳсони чексиз
зот

АТ-ТАВВОБ

тавбаларни
қабул қилувчи
зот

АЛ-МУНТАКИМ

Гуноҳкорлардан
интиқом
олувчи

АЛ-АФУВВ

Гуноҳларни
авф
этувчи

АР-РОЪУФ

Ўта шафқатли
ва меҳрибон
зот

АЛ-МОЛИКУЛ МУЛК

Барча мол мулкнинг танҳо соҳиби

ЗУЛ ЖАЛАЛИ ВАЛ ИКРОМ

Улуғлик ва қарам эгаси

АЛ-МУҚСИТ

Золимга жазо
мазлумга ёрдам
берувчи

АЛ-ЖОМИЪ

қиймат кунда
махшаргоёга
жамловчи

АЛ-ҒАНИЙ

ҳеч кимга
муҳтож
бўлмаган

АЛ-МУҒНИЙ

Беҳжат
қилиб
қўювчи

АЛ-МОНИЪ

Ман
қилувчи

АЗ-ЗОРР

Истаганига
зарар
етказувчи

АН-НОФИЪ

Манфаат
берувчи

АН-НУР

Қалбга нур
ато
этувчи

АЛ-ҲОДИЙ

Ҳидоят
қилувчи

АЛ-БАДИЙЪ

Йўқдан бор
қилувчи,
яратувчи

АЛ-БОҚИЙ

Боқий
қолувчи
зот

АЛ-ВОРИС

Мерос
қилиб
олувчи

АР-РОШИЙД

Тўғри
йўл
кўрсатувчи

АС-СОБУР

Ўта
сабрли
зот

ЎРГАНМАСАМ БЎЛМАС

Унга исмлари билан юзланиш

**Аллоҳим! Мен асрлар бўйи Сенинг гўзал
номингни бутун дунёга ёйиш учун, ҳатто жонини
ҳам аямаган шарафли, буюк бир
миллатнинг набирасиман.**

**Мен ҳам боболарим каби Ватанимни
яхши кўраман.**

**Эй қодир Эгам! Тиришқоқлик билан ўқиб-
ўрганиб, Ватаним учун фойдали, ота-боболаримга
лойиқ бир фарзанд бўлишни менга насиб эт!
Омин!**

Дуони ўқиб чиқдингиз.

**Дўстингиз Аллоҳдан нималар
сўраганини билиб олдингиз.**

**Энди сиз ҳам кўларингизни очиб
Роббимиз Аллоҳдан тилакларингизни
сўраб дуо қилиб кўринг.**

**Дуода Аллоҳнинг исмларини
кўлашни асло унутманг!**

**Аллоҳнинг “Асмаъул-ҳусна” дейиладиган 99 гўзал
исмларини қайта кўзкечирилинг ва
қуйидаги саволларга жавоб беринг.**

1

**Алифбодаги қайси
ҳарф энг кўп марта
гўзал исмларнинг
бош ҳарфи
бўлиб келган?**

2

**Алифбодаги қайси
ҳарфлар гўзал
исмларнинг бош
ҳарфлари бўлиб
келган?**

3

**Алифбодаги қайси
ҳарф фақатгина
битта гўзал исмнинг
бошида келган?**

Аллоҳ коинотни яратиб, ундаги жонли, жонсиз борлиқлар билан бирга инсонни ҳам яратди. Инсонларнинг яхши ва ёмонларини бир-биридан ажратиш учун синов майдони этиб дунёни яратди. Инсонларга яхшилик, тўғрилиқни англатиш, эслатиш учун китоблар юборди. Бу китоблардаги маъноларни одамларга тушунтириб беришлари учун эса улар ичидан баъзи инсонларни танлаб олди. Бу танланган, вазифа юкланган инсонларга “Пайғамбар” дейилади. Пайғамбарлар Аллоҳдан келган хабарларни одамларга етказган, сўзлари ва амаллари билан инсонларга йўлбошчилик қилган шарафли бандалардир. Уларнинг барчаларига Аллоҳнинг саломи бўлсин!

Инсоният пайғамбарлар соясида зулм ва жаҳолат қоронғуликларидан қутулиб, имон ва ислом нурига эришди. Инсонларни фалокатдан, жаҳаннам ўтидан қутқариб, ҳузур тўла бахтли ҳаётга қовуштирганлар Аллоҳ элчилари мана шу Пайғамбарлардирлар. Аллоҳнинг бандаларга ёрдам ва марҳамат этиб юборган пайғамбарларига ишониш имон асосларининг биридир. Мусулмонлар барча пайғамбарларга имон келтирадилар.

Пайғамбарларга имон келтирган инсон ...

- *Пайғамбарлардан ўрнатилган қоидаларни, улардан ўрганганларини ҳаётига татбиқ этишга шошилади.*
- *Уларнинг дин йўлидаги сабрларидан ибратланади ва улардек азму қарорли бўлишга интилади.*
- *Уларга муносиб, лойиқ уммат бўлишга тиришади.*
- *Пайғамбарларнинг ҳаётларини пухта ўрганиб, уларнинг йўлларини давом эттиради.*
- *Пайғамбарлар йўлидан тойган кишининг оқибати қандай тугашини асло унутманг.*

5

Пайғамбарларнинг хусусиятлари

Бизга дунё ва охирада бахтли бўлиш йўлларини ўргатган пайғамбарлар ҳам бизлар каби инсонлардир.

Улар пайғамбар бўлишларидан олдин ҳам халқ ичида тўғрисиўз, ишончли, ақлли, айб ишлардан узоқ турган инсонлар сифатида танилганлар. Бу гўзал сифатларга пайғамбарлик вазифаси ҳам қўшилиб, улар янада мукамал инсон ҳолатига келганлар.

ПАЙҒАМБАРЛАРНИНГ УМУМИЙ СИФАТЛАРИ:

СИДҚ

Пайғамбарлар доимо тўғри сўзлаганлар, асло ёлғон гапирмаганлар.

ОМОНАТ

Пайғамбарлар ишончли кишилардир. Улар асло хиёнат қилмаганлар.

ТАБЛИҒ

Пайғамбарлар ўзларига келган ваҳий – хабарларни бирор камчиликсиз одамларга етказганлар.

ЗАКОВАТ

Пайғамбарларнинг барчалари ниҳоят даражада ақлли ва заковатли бўлганлар.

ИСМАТ

Пайғамбарлар гуноҳлардан, ёмон ишлардан узоқдирлар.

6

Пайғамбарларнинг вазифалари

Пайғамбарларнинг энг асосий вазифалари Аллоҳнинг юборган хабарлари – ваҳийларни бенуқсон ҳолда инсонларга етказишдир. Улар бу вазифани энг мукамал даражада бажарганлар. Улар Аллоҳ динини етказиш йўлида, яхшилик, тўғрилиқ ва гўзал ишлар одамлар орасида қарор топиши учун бутун вужудлари билан жидди жаҳд қилгандирлар.

Муъжиза – пайғамбарларнинг пайғамбарликларини исботаш учун Аллоҳ тарафидан уларга берилган ақл бовар қилмас ишлар.

Пайғамбар – инсонларга Аллоҳнинг буйруқларини етказган, уларни динга чақирган одам. Уларга “Расул”, “Набий”, “Элчи” ҳам дейилади.

Энг биринчи ва энг сўнги пайғамбарлар Одам ва Муҳаммад алайҳиссаломлар ораларида бошқа жуда кўп пайғамбарлар келганлар. Қуръони Каримда номи тилга олинган пайғамбарлар 25 тадир: Одам, Идрис, Нух, Ҳуд, Солих, Иброҳим, Лут, Исмоил, Исҳоқ, Яъқуб, Юсуф, Айюб, Шуайб, Мусо, Ҳорун, Юнус, Довуд, Сулаймон, Илёс, Ал-ясаъ, Закариё, Яҳё, Зулкифл, Исо, Муҳаммад.

1. Ҳазрати Одам алайҳиссалом

Қуръонда номлари 25 марта келган. У зот илк инсон, илк пайғамбар, тупроққа илк бор ишлов берган ва илк бор “ассалому алайкум” лафзи ила салом берган зотдир.

2. Ҳазрати Идрис алайҳиссалом

Қуръонда номлари 2 марта келган. У зот астрономия ва математика билан илк бор шуғулланганлар, биринчи бўлиб игна билан кийим тикканлар, ўлчаш ва тортиш асбобларини яратган зотдир.

3. Ҳазрати Нух алайҳиссалом

Қуръонда номлари 43 марта келган. Қуръони каримнинг 71-сураси у зотнинг номлари билан аталган. Қавмларидан жуда оз киши имон келтирган. 950 йил яшаганлар.

4. Ҳазрати Ҳуд алайҳиссалом

Қуръонда номлари 7 марта келган. Қуръони каримнинг 11-сураси у кишининг номлари билан аталган. Од қавмига юборилган бўлиб, тижорат билан шуғулланганлар.

5. Ҳазрати Солиҳ алайҳиссалом

Қуръонда номлари 9 марта келган. Тоғларни ўйиб гўзал уй қурган Самуд қавмига юборилган бўлиб, тижорат билан шуғулланганлар.

Ҳазрати Иброҳим алайҳиссалом

Қуръонда номлари 69 марта келган. Қуръони каримнинг 14-сураси у зотнинг номлари билан аталган. Ўғиллари Исмоил алайҳиссалом билан биргаликда Каъбани бино этганлар. Қурбонлик қилишни инсонларга ўргатганлар.

Ҳазрати Лут алайҳиссалом

Қуръонда номлари 27 марта келган. У зот Иброҳим алайҳиссаломга имон келтирганларнинг биринчисидир.

8. Ҳазрати Исмоил алайҳиссалом

Қуръонда номлари 12 марта келган. Чўпонлик қилганлар. Оталари Иброҳим алайҳиссалом билан Каъбани бино қилганлар. Ҳазрати Муҳаммад алайҳиссалом у зотнинг авлодидандир.

9. Ҳазрати Исҳоқ алайҳиссалом

Қуръонда номлари 15 марта келган. Узот Ҳазрати Иброҳим алайҳиссаломнинг ўғиллари бўлиб, Қуръони каримда номлари келган барча пайғамбарларнинг отасидирлар.

10. Ҳазрати Яъқуб алайҳиссалом

Қуръонда номлари 16 марта келган. Ҳазрати Иброҳим алайҳиссаломнинг неварасидирлар. Ўғиллари Юсуф алайҳиссаломнинг ғамида кўзлари кўр бўлиб қолган. Кейинчалик Юсуф алайҳиссалом билан қайта топишиб, кўзлари қайта очилган.

Ҳазрати Юсуф алайҳиссалом

Қуръонда номлари 27 марта келган. Қуръоннинг 12-сураси у зотнинг номи билан аталган. У кишига тушларни таъбир қилиш қобилияти берилган. Мисрни бошқарганлар.

12. Ҳазрати Шуайб алайҳиссалом

Қуръонда номлари 11 марта келган. Мадян шаҳри аҳолисига пайғамбар этиб юборилган бўлиб, жуда сўзга уста бўлганлар. Шунинг учун ҳам у зот “Пайғамбарларнинг хатиби” деб номланганлар.

13. Ҳазрати Мусо алайҳиссалом

Қуръонда номлари 136 марта келган. Қуръони каримда энг кўп баҳс юритилган пайғамбар бўлиб, Ҳазрати Шуайбнинг куёви эдилар.

14. Ҳазрати Ҳорун алайҳиссалом

Қуръонда номлари 20 марта келган. Ҳазрати Мусо алайҳиссаломнинг қариндоши бўлиб, у зотга ёрдамчи, кўмакчи вазифасини бажарганлар.

15. Ҳазрати Довуд алайҳиссалом

Қуръонда номлари 16 марта келган. Овозлари шунчалар чиройли эдики, унинг овозига тоғлару қушлар жўр бўларди. Аввал кўшинда аскар бўлиб, кейинчалик пайғамбар этиб юборилгач, Аллоҳнинг ҳукми билан Исроил ўғилларига ҳукмдорлик қилганлар. Касблари темирчилик эди.

16. Ҳазрати Сулаймон алайҳиссалом

Қуръонда номлари 17 марта келган. Оталари Довуд алайҳиссаломдир. Бутун жон-зотлар билан гаплаша олиш қобилияти берилган. Шамоллар, жинлар, ва қушлар у зотнинг буйруғи остида бўлганлар.

17. Ҳазрати Айюб алайҳиссалом

Қуръонда номлари 4 марта келган. Бошидан қаттиқ хасталик кечирган бўлиб, у зот сабр-тоқат рамзидирлар.

18. Ҳазрати Зулкифл алайҳиссалом

Қуръонда номлари 2 марта келган. У зот Ҳазрати Айюб алайҳиссаломнинг ўғиллари бўлиб, солиҳлиги билан машҳур эдилар.

19. Ҳазрати Юнус алайҳиссалом

Қуръонда номлари 4 марта келган. Қуръони каримнинг 10-сураси у зотнинг номлари билан аталади. Улкан балиқ ютиб юборган, самимий тавбалари сабабли унинг қорнидан эсон-омон чиққанлар, қавмининг барчаси имонга келган ягона пайғамбардирлар.

20. Ҳазрати Илёс алайҳиссалом

Қуръонда номлари 2 марта келган. Бутпараст бир қавмга пайғамбар қилиб юборилгандилар.

21. Ҳазрати Алясаъ алайҳиссалом

Қуръонда номлари 2 марта келган. Ҳазрати Илёс алайҳиссаломга ёрдамчи этиб юборилган эдилар.

22. Ҳазрати Закариё алайҳиссалом

Қуръонда номлари 7 марта келган. У зот Ҳазрати Сулаймон алайҳиссаломнинг авлодидан ҳисобланадилар. Қуддус шаҳрида Ҳазрати Марямга ҳомийлик қилган бўлиб, Исроил ўғиллари тарафидан шаҳид этилганлар.

23. Ҳазрати Яҳё алайҳиссалом

Қуръонда номлари 5 марта келган. Ҳазрати Закариё алайҳиссаломнинг ўғлидирлар. Яҳё исми илк бор шу кишига Аллоҳ томонидан қўйилган. У зот Ҳазрати Исонинг келиш хушхабарини инсонларга етказган эдилар.

24. Ҳазрати Исо алайҳиссалом

Қуръонда номлари 25 марта келган. Отасиз туғилганлар. Бешиқдаликларидаёқ гапирганлар. Аллоҳнинг изни билан кўрларнинг кўзини очганлар, хасталарни даволаганлар, ўликларни тирилтирганлар. Милодий тақвим у зотнинг туғилган йилларидан бошла-нади.

25. Ҳазрати Муҳаммад алайҳиссалом

Қуръонда номи 4 марта келган. Қуръони каримнинг 47-сураси у зотнинг номлари билан аталади. У зот пайғамбарларнинг энг сўнгиси, у зотдан кейин пайғамбар келмайди.

Шу билан бирга номлари ва қиссалари Қуръони Каримда зикр қилинмаган пайғамбарлар ҳам борлигини Қуръони Каримнинг ўзи-да таъкидланади.

Аллоҳ таоло Қуръони каримда айтади:

“Биз сиздан олдин пайғамбарлар юбордик. Улардан Биз сизга қисса қилиб берганимиз бор ва улардан сизга қисса қилиб бермаганимиз бордир...”

Ғофир, 78

Абу Зарр ал-Ғифорий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Эй Аллоҳнинг Расули, Пайғамбарлар қанча?” деб сўрадим. У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Бир юз йигирма тўрт мингта”, дедилар...

Ҳадис

ИЗ АНАМАН

Ү Р Г А Н А М А Н

Пайғамбарларнинг исмларини саҳифа остида берилган
бошқотирма катакчаларига муносиб равишда жойлаштиринг!

3 ҳарфлилар

Нун
Ҳуд
Исо
Пут

4 ҳарфлилар

Одам
Юсуф
Мусо

5 ҳарфлилар

Иарис
Солиҳ
Исҳоқ

Ғафур
Шуайб
Ҳорун

6 ҳарфлилар

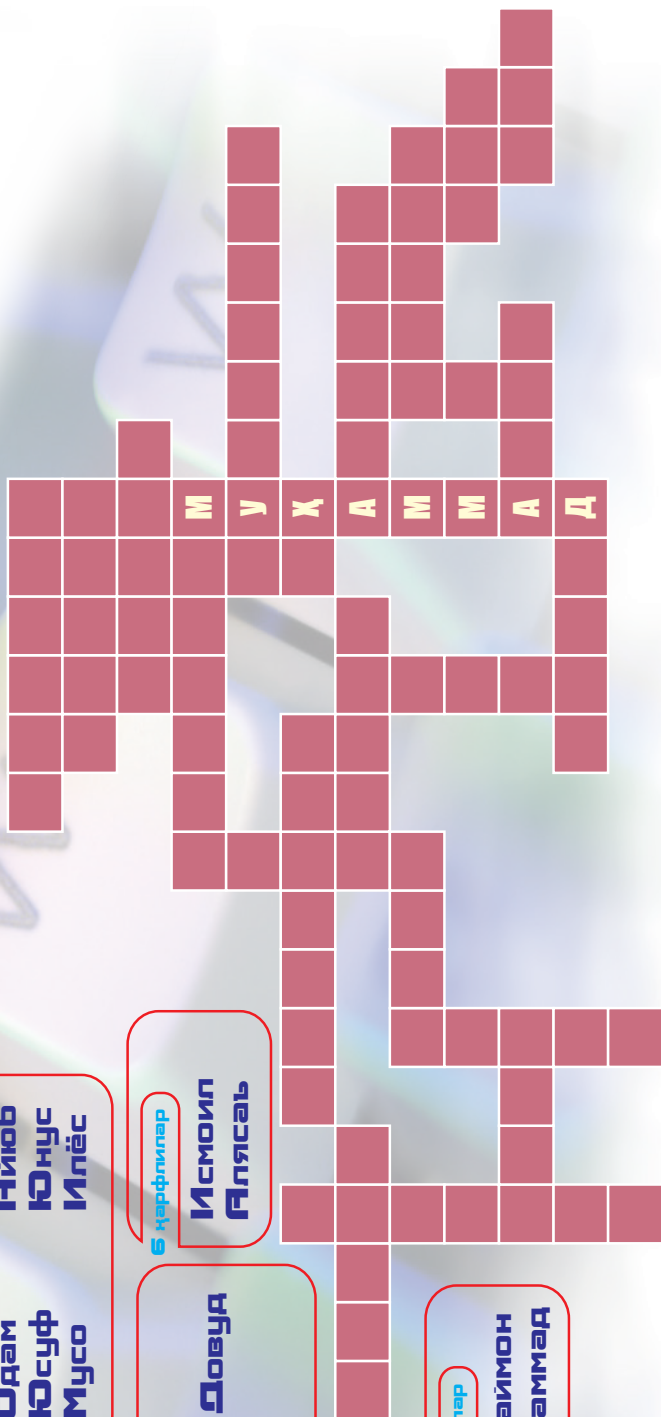
Исмоил
Алясаъ

7 ҳарфлилар

Иброҳим
Зулқифл
Занарийё

8 ҳарфлилар

Сулаймон
Муҳаммад

КОДЛАРНИНГ

СИРИ

	1	2	3	4	5	6	7
▲	О	Б	Л	А	Д	О	Ф
★	П	Ғ	Ш	И	И	Қ	Л
■	М	Н	А	Ж	Ш	Л	С
⊗	Ж	Т	Л	Ш	П	Г	Ф

Пайғамбарларнинг умумий хусусиятлари қуйидаги кўк жадвалда кодланган ҳолатда берилгандир. Сиз қизил жадвалда берилган калитлардан фойдаланиб уларни топаёз.

Масалан: 2 сони ва ■ белгиси кесишган жойда Н ҳарфи жойлашган бўлиб, бу $2 \blacksquare = \text{Н}$ деганидир.

1	7 ■	4 ★	5 ▲	6 ★			
2	6 ▲	1 ■	1 ▲	2 ■	3 ■	2 ⊗	
3	1 ■	3 ■	2 ⊗	1 ▲	2 ■	4 ▲	2 ⊗
4	4 ★	7 ▲	7 ⊗	4 ▲	2 ⊗		

Қайсилари Пайғамбар?

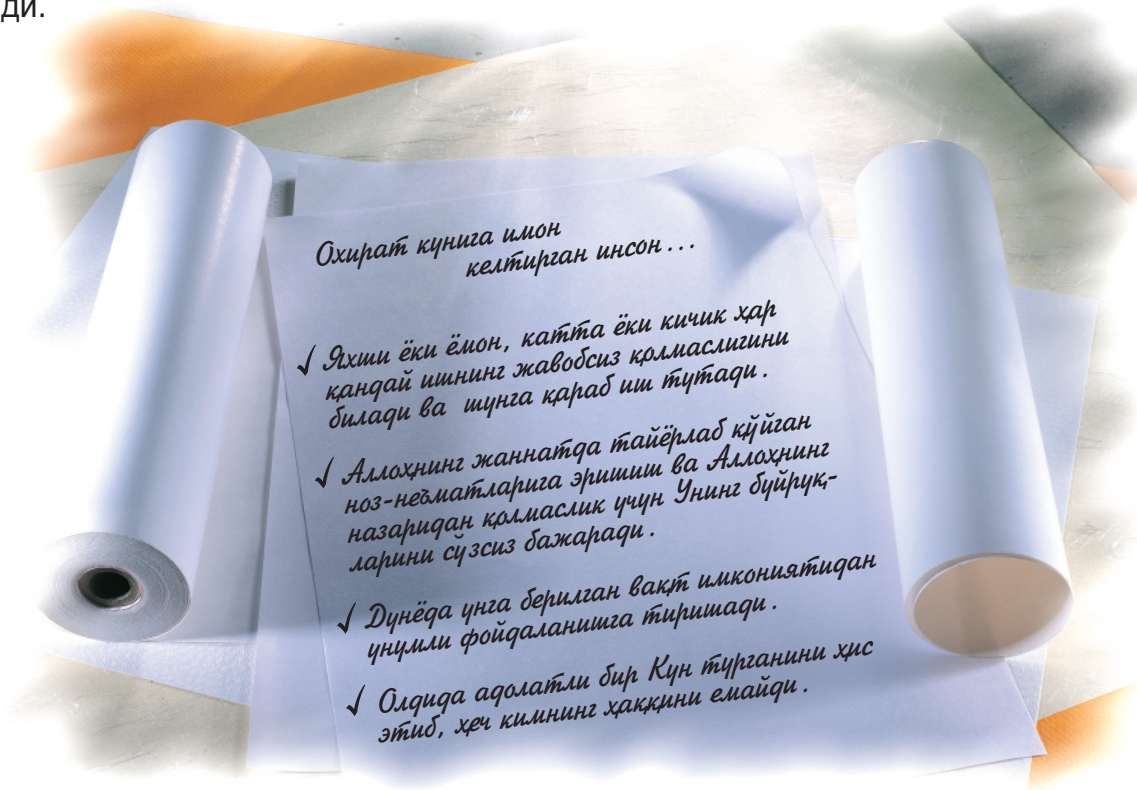
Жадвалда берилган исмлар орасидан Қуръони каримда келган пайғамбарларнинг исмларини белгиланг.

Абдуллоҳ	Фозил	Исмоил	Нух	Зиё
Абдуқодир	Мақсуд	Исрофил	Муҳаммад	Яхё
Одам	Ҳорун	Иззат	Умар	Усмон
Али	Ҳасан	Қосим	Солиҳ	Зулкифл
Абу Бакр	Ҳуд	Камол	Салим	Содир
Ботир	Иброҳим	Латиф	Сулаймон	Юсуф
Карим	Идрис	Лут	Шукр	Ғайрат
Довуд	Ихсон	Мухсин	Толҳа	Маҳмуд
Икром	Илёс	Мусо	Эркин	Аваз
Айюб	Исо	Султон	Зайд	Нодир
Фарҳод	Исхоқ	Аброр	Ризо	Анвар
Ал-Ясаъ	Ислом	Одил	Ансор	Ахрор

Осмонлару ерлар ва улар орасидаги барча нарсаларни Аллоҳ яратгандир. Жонлию жонсиз бутун мавжудотни, ҳаёт ва ўлимни ҳам, шубҳасиз, Аллоҳ яратгандир. Жонли мавжудотлар сингари инсон ҳам дунёга келиб бир муддат яшагач ўлади.

Охираат ўлимдан сўнг қайта тирилиб, ҳисоб-китоб қилинган бошланадиган бошқа бир ҳаётдир. Шунингдек, яхши бўлиб яхши ишлар қилган ва ёмон бўлиб ёмон ишлар қилган одамлар бир-биридан ажратиладиган, уларга қилган ишларига қараб мукофот ёки жазо бериладиган жойдир.

Охираатга имони бор инсон қилган ҳар бир иши мукофот ёки жазосиз қолмаслигини билади. Дунёни экинзор ҳисоблаб, унга нима экса шуни олишини эсдан чиқармайди. Аллоҳнинг жаннатда тайёрлаб қўйган неъматларига етишиш учун Унинг буйруқларини бажаришга астойдил бел боғлаб ҳаракат қилади.

“Ҳаёт” деб номланган бу сафар йўлининг бир қанча бекатлари бор: гўдаклик, ёшлик, ўспиринлик, қариллик каби. Ўлим ҳаёт сафарининг сўнгги бекатидир.

Куз келганда дарахт япроқлари сарғая бошлайди. Баҳор келганда эса дарахтлар яшил тус олиб, гуллаб, мева туга бошлайди. Инсон ҳаёти ҳам худди шунга ўхшайди. Ҳар жонли мавжудот каби инсон ҳам бир кун ўлади. Улим инсоннинг бу дунё ҳаётидаги сўнги бекати, абадий ҳаёт бўлмиш охират ҳаётининг бошидир. Охират ҳаётининг илк бекати эса қабрдир. Қабр ҳаёти кишининг вафоти билан бошланиб, қайта тирилишга қадар давом этади. Қабр ҳаёти “барзах” деб ҳам номланади.

Яратилган ҳар нарсанинг ниҳояси бўлганидек коинотнинг ҳам ўз ниҳояси бор. Унинг ниҳояси, яъни йўқ бўладиган куни “қиёмат” дейилади. Бу куннинг қачон келишини фақатгина Аллоҳ билади. Қиёмат Исрофил фариштанинг сур чалиши билан бошланади.

Аллоҳ истаган барча мавжудот бу сурнинг даҳшатидан жон таслим қилади. Исрофил иккинчи бор сурни чалганда инсонлар қайтадан тириладилар (буни “баъс” деб аталади) ва маҳшаргоҳга – Аллоҳ ҳузурига тўпланадилар, бу тўпланиш “Ҳашр” деб номланади.

10

Инсоннинг қилган ишларига жавобгарлиги

Маҳшар майдонида одамларга амал дафтарлари кўрсатилади. Бу дафтар инсонга бириктириб қўйилган “Кироман катибин” деб аталувчи фаришталар тарафидан ёзилган бўлади. Сўнгра инсонлар Аллоҳ томонидан ҳисоб-китоб қилина бошлайдилар. Бунга “савол” дейилади. Сўнгра қилинган яхши ва ёмон ишлар адолат тарозисида тортилади. Бу тарозу энг майда ишларни ҳам ўлчай олади.

11

Жаннат ва жаҳаннам

Ҳисоб-китобдан сўнг яхши амаллари оғир келганлар жаннатга, ёмон амаллари оғир келганлар жаҳаннамга кирадилар. Жаннатда инсон кўзи кўрмаган, қулоғи эшитмаган, ҳатто ҳаёлига ҳам келмаган неъматлар бор. У ерда инсон хоҳлаган барча нарса муҳайёдир. Жаҳаннам эса азоблар еридир. Роббимиз бизларни жаҳаннам азобидан қутқарсин ва жаннати билан мукофотласин.

Омин!

Ҳарф бирикмаларини туташтириб, сўзларни топинг!

СУН	ВОЛ	
ДАФ	МАТ	
СА	ЗАХ	
ҲИ	НАТ	
МЕ	МАЛ	АМАЛ
МАҲ	СОБ	
А	ТАР	
ҚА	ШР	
БАР	ШАР	
ҲА	ЗОН	
ҚИЁ	БР	

“Ҳайит” сўзи “байрам” маъносини билдиради. Араб тилида эса “ийд” деб номланади. Мусулмонларнинг йилда иккита байрамлари бўлиб, бири Рамазон хурсандчилик ва шукрни изҳор қилиш учун қилинадиган байрам бўлса, иккинчиси ҳаж ибодатларининг тамом бўлгани муносабати билан ҳамда Аллоҳ йўлида ҳар қандай нарсани қурбон қилишга тайёрликни изҳор қилиш учун қилинадиган байрамдир.

Ҳайит намозларини ўқиш вожиб. Улар Қуёш бир ёки икки найза бўйи кўтарилгандан кейин ўқилади.

Ҳайит намозининг ўқиши

1. “Аллоҳ розилиги учун Рамазон (ёки Қурбон) ҳайити намозини ўқишни ният қилдим. Юзимни қибла тарафга қаратиб, ушбу имомга иқтидо қилдим (эргашдим)”, деб ният қилинади.

2. Имом “Аллоҳу акбар” деб такбир айтгач, жамоат ҳам қўлларини кўтариб, ичида “ифтитоҳ” такбирини айтади.

3. Ҳар ким ичида “сано” дуосини ўқийди. Сўнгра имом кетма-кет қўлларини қулоқларига кўтариб, 3 марта такбир айтади. Жамоат ҳам унга эргашади. Биринчи ва иккинчи такбирда қўллар ён томонга туширилади. Учинчи такбирдан сўнг қўллар боғланиб, қиём ҳолида турилади.

4. Шундан кейин имом ичида “Аъзу” ва “Бисмиллаҳ”ни айтиб, овоз чиқариб “Фотиҳа” ва бир зам сурани ўқийди.

5. Руку ва саждадан сўнг иккинчи ракатга турилади. Имом “Фотиҳа” сураси билан бир кичик сура ўқигач, рукуга бормай туриб худди биринчи ракатдаги каби 3 марта такбир айтади. Тўртинчи такбирдан кейин қўллар боғланмасдан рукуга кетилади ва саждалар адо этилади. Саждадан сўнг “Аттаҳият” ва “Салавот” ўқиб, салом берилиб, намоз тугатилади.

6. Намоздан сўнг имом минбарга чиқиб хутба ўқийди. Қурбон байрамидаги хутбада такбири ташриқнинг қачон ва қандай айтилиши ва қурбонликка оид ҳукмларни намозхонларга ўргатади. Агар Рамазон байрами хутбаси бўлса, хутбада шу байрамга тегишли масалалар, хусусан, фитр садақаси ҳақида кишиларга таълим беради.

7. Қурбон байрамининг арафа куни бомдодидан бошлаб байрамнинг 4-куни асригача фарз намозлари ортидан такбири ташриқ айтиш вожибдир.

Такбири ташриқ

Аллоҳ буюкдир!
Аллоҳ буюкдир!

Аллоҳдан бошқа ҳеч
бир илоҳ йўқ

Аллоҳ буюкдир!

Аллоҳ буюкдир!

Ҳамд Аллоҳга хосдир

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ

لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ

وَاللّٰهُ اَكْبَرُ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ

وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ

13

Таровеҳ намози

Муборак рамазон ойида ўқиладиган намоз “Таровеҳ” деб номланади. “Таровеҳ” роҳат-истироҳат маъносидадир. Мазкур намозда ҳар тўрт ракатдан сўнг истироҳат қилинади. Бу намоз Витр намозидан олдин ёки кейин ўқиладиган 20 ракатли суннат намозидир. Таровеҳ намози рўзанинг эмас, балки Рамазон ойининг суннати бўлгани сабаб, уни узри бор, рўза тута олмаганлар ҳам ўқиши мумкин.

14

Жаноза намози

“Жаноза”нинг луғовий маъноси “тўсиш”дир. Тобутга солинган марҳум “жаноза” дейилади. Бир мусулмон одам вафот этса, қолган мусулмонлардан унинг вафотини билганларга тўрт нарсани кифоя тарзида фарз бўлади. Яъни, ўша нарсаларни улардан баъзилари бажарсалар, бошқа мусулмонлардан масъулият

соқит бўлади. Мазкур тўрт нарса: ўлган одамни ювиш, кафанлаш, жаноза намозини ўқиш ва дафн қилишдир. Жаноза намозидан мақсад марҳум ҳаққига дуо қилишдир.

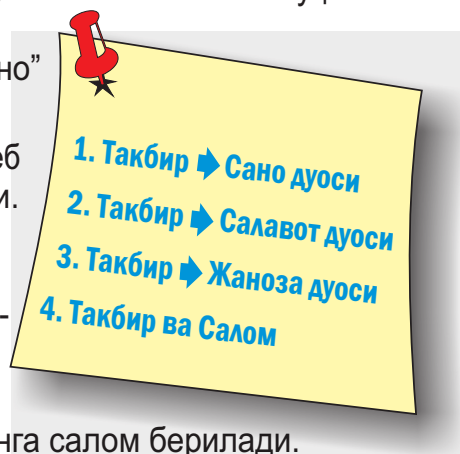
Жаноза намозининг ўқилиши

1. Аввал ният қилинади: “Аллоҳ ризолиги учун жаноза намозини ўқишни ният қилдим. Ушбу имомга иқтидо қилдим”.

2. Имом билан бирга такбир туширилад, “Сано” дуоси ўқилади.

3. Сўнг имом овоз чиқариб, “Аллоҳу акбар”, деб такбир айтади. Бу такбирда қўллар кўтарилмайди. Қовуштирилган ҳолида “Салавот” дуоси ўқилади. Яна қўлни кўтармасдан “Аллоҳу акбар” деб такбир айтилади ва “Жаноза” дуосини билмаса, билган дуосини ўқиб, марҳум ҳаққига дуо қилади.

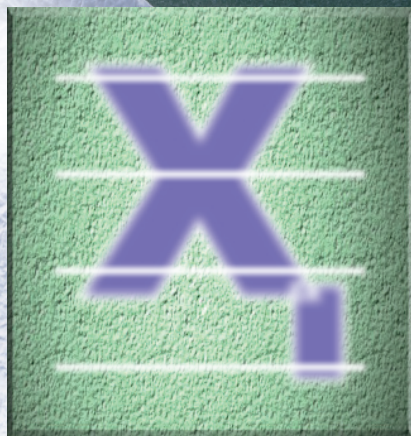
4. Дуодан сўнг яна қўллар қовуштирилган ҳолда “Аллоҳу акбар” дейилиб, ўнг ва чап томонга салом берилади.

ТОПИШГА ШОШИЛЛИК

Ҳаёт намозиға тегашла сўзларни “Х”, таровеҳ намозиға доир сўзларни “Т”, Жаноза намозиға боғлақ бўлган сўзларни эса “Ж” маб-дончапарига тўпланг.

Қани, дадил бўланг!

ҚУРБОН
СУННАТ

ТҲРТ ТАКБИР

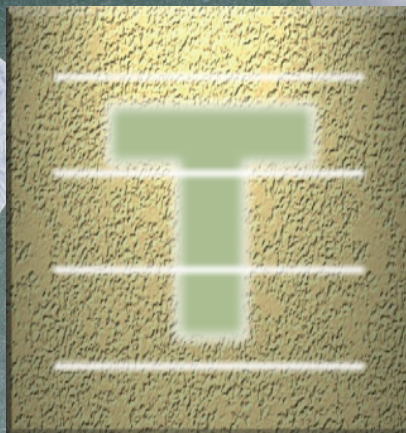
ТАКБИРИ ТАШРИҚ

МИНБАР

ВИТР

ТОБУТ

РЎЗА

ИСТИРОХАТ

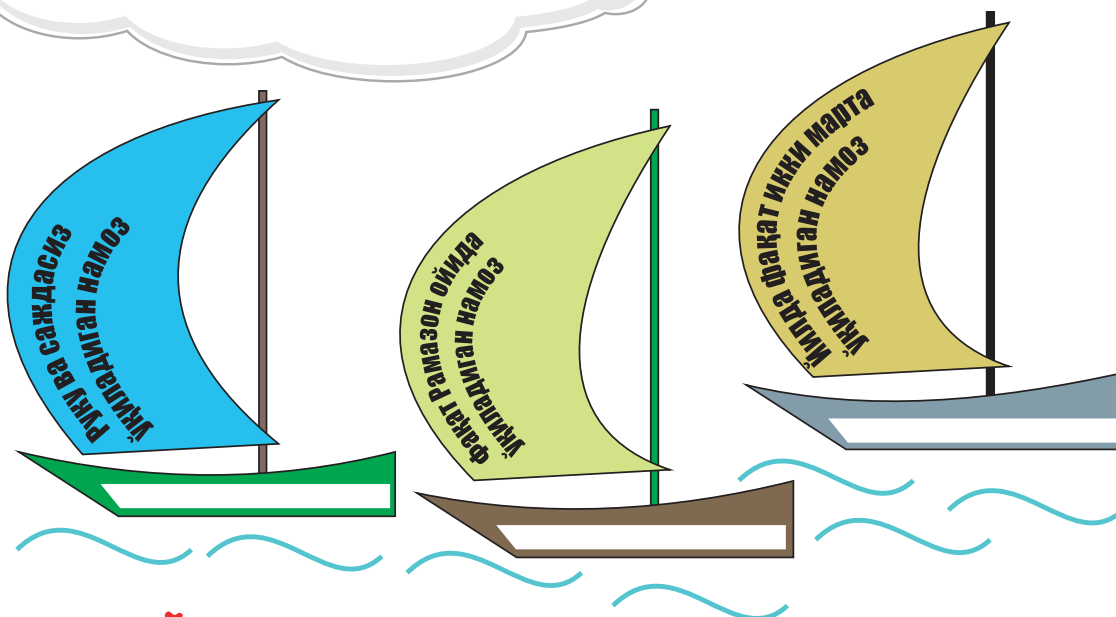
ВОЖИБ

ХУТБА

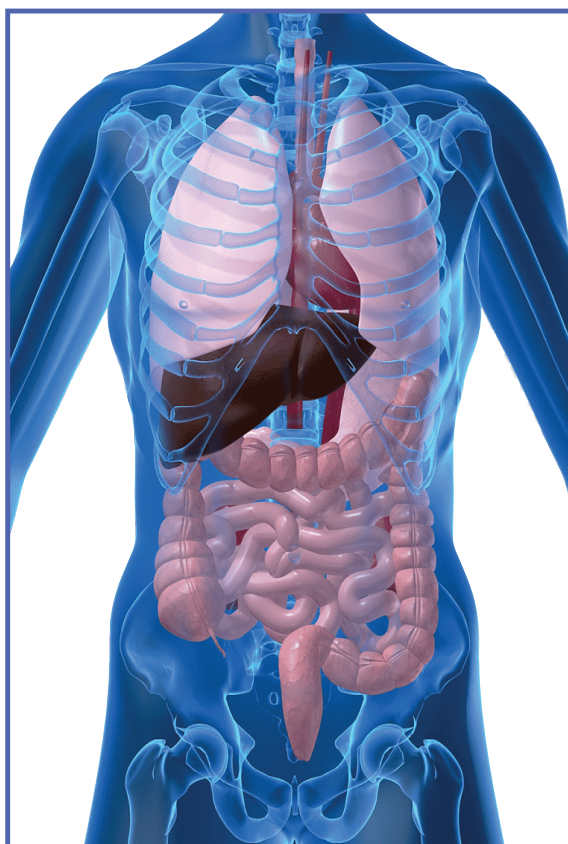

ЙИГИРМА РАКАТ

Эслий оласизми?

Ўзимни танишни истайман

- Юракнинг оғирлиги эркакларда 220–300 г, аёлларда 180–220 г ни ташкил қилади.
- Юракдан 1 дақиқада 5 л қон оқиб ўтади.
- Жигарнинг оғирлиги ўртача 1500 г
- Буйракнинг ўртача оғирлиги 150 г
- Юрак бир йилда 42 миллион марта уради.
- Бош мия оғирлиги 1020 – 1970 г
- Тери ҳар йили 3 марта янгиланади.
- Ошқозоннинг ҳажми ўртача 2,5 л атрофида.
- Ингичка ичакнинг узунлиги 5–6 м гача боради.
- Йўғон ичакнинг узунлиги 1,5–2 м гача бўлади.
- Тананинг ўртача 75–80%ини сув ташкил қилади.
- Қўл тирноқлари бир ойда 8 мм ўсади, оёқ тирноқлари шунинг ярмича.
- Кўзлар 1 дақиқада 10–20 марта, 1 йилда эса 6–8 миллион марта киприк қоқади.
- Одам ҳар нафас олганда 500 мл ҳаво ўпкага киради. Эркак киши ҳаммаси бўлиб 3500 мл, аёл киши эса 3000 мл ҳаво олиши мумкин.

Рамазон ойи давомида рўза тутмоқ Ислоннинг беш фарзлариридан биридир. Рўза тутиш Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинага кўчиб ўтганларидан 18 ой ўтиб фарз бўлган. Ислон олимлари рўзани “тонг отганидан куёш ботгунигача Аллоҳ розилиги учун емоқ, ичмоқ каби ишлардан тийилиш” деб таърифлайдилар. Ақлли ва балоғатга етган ҳар бир мусулмонга рўза тутиш фарздир.

Биласизми?

Рўза араб тилида “саби” деб аталиб, “сабрий бўлиш”, “гуноҳлардан қочиш” деган маъноларини англатади.

Бисмиллаҳир роҳманир роҳим

“Эй, имон келтирганлар! Сизлардан аввалгиларга фарз қилинганидек сизларга ҳам рўза фарз қилинди. Шоядки, тақводор бўлсаларингиз”.

Бақара, 183

РўЗА ТУТМОҚЛИКНИНГ ҲИҚМАТЛАРИ

1. Рўза – Аллоҳ таоло розилиги учун қилинадиган тоат-ибодатдир. Рўза ибодатини адо этган банд жаҳаннатга “Райён” деб аталадиган алоҳида эшикдан кириш ҳуқуқини қўлга киритади.
2. Рўза туфайли инсон нафс балосига қарши курашишни, сабр қилишни ўрганади.
3. Рўза тутиш орқали мўмин киши махфий ҳамда ошкора ҳолатларда ҳам Аллоҳ уни кузатиб туришини сезади.
4. Рўза туфайли Аллоҳ бандасига гўзал соғлиқ ато этади.
5. Рўзанинг фойдаларидан бири рўзадорнинг қалби мусаффо бўлишидир. Чунки доимий равишда Аллоҳ таолони, унинг қудратини ҳис этиб туриш киши қалбини мусаффо қилади.
6. Рўза тутган кишининг гуноҳлари кечиради.
7. Рўзадор кишининг зеҳни ўткирлашиб, фикри ёрқинлашади ва аниқ ҳамда тўғри қарорлар қабул қиладиган бўлади.
8. Рўза рўзадорга тартиб-интизомни ўргатади.

Имсақ:

Рўза тутишнинг бошланиш вақти. Бу тонг
отиши ва бомдод намозининг вақти кири-
ши пайтидир.

Ифтор:

Рўза тутишнинг тугаш вақти. Бу қуёш бо-
тиши ва шом намозининг вақти кириш
пайтидир.

Қазо рўзаси:

Хасталик ва мусофирлик сингари узрлар
туфайли рўза тутолмаган кишиларнинг
рамазондан кейин тутолмай қолган рўза-
ларини тутиб беришлари.

Фидя:

Сурункали хасталик, қарилик каби сабаб-
лар билан рўза тутмаганлар рўза
тута олмаган ҳар бир кунлари учун бир
камбағалга бир кунлик овқатини ёки
унинг пулини берадилар.

17

Рўзани бузувчи баъзи ҳолатлар

Билиб туриб ейиш ва ичиш. (Унутиб бирор нарса еб ёки ичиб қўйганда рўза бузилмайди. Бундай пайтда еб-ичишни дарров тўхтатиб, рўза тутушда давом этиш керак).

1

“Қуёш ботди” деб ўйлаб оғиз очмоқ.

2

Оғизга тушган ёмғир ёки қор сувини атайин ютмоқ.

3

Атайлаб оғиз тўлдириб қушиш.

4

Тишлар орасида қолган нўхотдан катта нарсани емоқ.

5

18

Ифтор дуоси

Оғиз очиш вақти бўлганида мўмин киши дуо қилишни унутмаслиги керак. Ҳамма ўзи истаганидек дуо қилиши мумкин. Пайғамбаримиз солаллоҳу алайҳи васаллам шундай дуо қилар эдилар:

Аллоҳим! Сенинг учун рўза тутдим, сенга имон келтирдим ва сенга суяндим, Сенинг ризқинг ила рўзамни очдим. Менинг аввалги ва кейинги гуноҳларимни мағфират қил!

اَللّٰهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَ بِكَ اَمَنْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ
وَ عَلٰى رِزْقِكَ افْطَرْتُ فَاغْفِرْ لِيْ مَا قَدَّمْتُ وَ مَا اَخَّرْتُ

ҚИЗІҚАМАН ТОПАМАН

Қуйидаги қаторларда рўзага доир баъзи сўзлар яши-
ринган бўлиб, уларнинг барчасида “Р” ҳарфи қатна-
шади. Биз ҳарфларини ўз жойига ёзиб қўйдик.
Қолган ҳарфларни эса сиз ёзиб қўйишингиз керак.

ПАМАЗОН

Рамазоннинг илк кунн эди. Бугун рўзадор бў-
лишимни ўйлаб шунчалик ҳаяжонландимки

Қуйидаги сўзлардан фойдалансангиз яна ҳам яхши

Байрам, азон, очлик,
фарз, ифтор, ирода,
Қуръон, сабр, сахар-
лик, сув, таровех, емоқ.

ҚАЙДЛАР УЧУН

[illegible]

ИСЛОМНИ ЎРГАНАМИЗ

3

Муҳаррир

Бобомурод ЭРАЛИ

Дизайнерлар

Бахтишод ЭСАНОВ

Равшан МАЛИК

Мусахҳиҳалар

Сурайё САЛОҲУДДИНОВА

Нилуфар АБДУРАҲМОНОВА

Нашриёт лицензия рақами: № 8726. 2020. 07. 27.

Босишга 2022 йил 19 сентябрда рухсат этилди.

Офсет қоғози. Қоғоз бичими 60x84 ¹/₈.

Офсет босма усули. Шартли б. т.: 4,65 Адади: 5000 нусха.
169-сон буюртма. Баҳоси келишилган нархда.

“Shamsuddinxon Boboxonov” НМИУ.

Нашриёт манзили: 100002, Тошкент шаҳар Зарқайнар
18-берккўча 47а-уй. Электрон почта: m-nashr@mail.ru.

Тел: (8-371) 227-34-30